

Inhoud

1. Opening en mededelingen	2
1d. Vaststellen agenda	2
4. Conformstukken	2
5. Conformstukken + Moties	3
5b. Beleidskader Inburgering (raadsvoorstel 3-2-2021).....	4
5a. Visie Stadslogistiek (raadsvoorstel 10-2-2021).....	8
5c. Groningsmodel voor wijk en dorpsdemocratie (raadsvoorstel 17-2-2021)	12
5d. Krediet opwaardering en herinrichting entreehal Oosterpoort (raadsvoorstel 17-2-2021)	23
5e. Sociaal steunpakket cultuur (raadsvoorstel 10-2-2021) 01:10:25	28

Voorzitter: B.N. Benjamins (D66)

Namens de raad: M. Wijnja (GroenLinks), J. Been (GroenLinks), W.B. Leemhuis (GroenLinks), C.T. Nieuwenhout (GroenLinks), N. Nieuwenhuijsen (GroenLinks), A.M.M. Schoutens (GroenLinks, tot installatie Petra Brouwer), P. Brouwer (GroenLinks, na installatie), J. Visser (GroenLinks), J. Sietsma (GroenLinks), F.T. Folkerts (GroenLinks), M. van der Glas (GroenLinks), J. van Hoorn (GroenLinks), T.J. Bushoff (PvdA), K. Boogaard (PvdA), J.P. Loopstra (PvdA), H.E.H. van Niejenhuis (PvdA), E.M. van der Weele (PvdA), M. van der Laan (PvdA), K.W. van Doesen-Dijkstra (D66), J.S.R. Lo-A-Njoe (D66), T. Rustebiel (D66), J.P. Dijk (SP), L.L.B. Wobma (SP), B. de Greef (SP), W.H. Koks (SP), D. Brandenburg (SP), I. Jacobs-Setz (VVD), J. Boter (VVD), E. Akkerman (VVD), G. de Vries (VVD), G.B.H. Brandsema (ChristenUnie), T. Moorlag (ChristenUnie), P. Rebergen (ChristenUnie), K. de Wrede (Partij voor de Dieren), W.I. Pechler (Partij voor de Dieren), T. van Zoelen (Partij voor de Dieren), M. Bolle (CDA), H.P. Ubbens (CDA), H. Moerkerk (100% Groningen), Y.P. Menger (100% Groningen), A. Sijbolts (Stadspartij), R.F. Staijen (Stadspartij), S. Bosch (Student & Stad), A.J.M. van Kesteren (PVV)

Namens het College van B&W: wethouders I. Jongman, R. van der Schaaf, P.S. de Rook, I. Diks, Ph. Broeksma en G. Chakor

Namens de griffie: J.S. Spier

1. Opening en mededelingen

00:01:25

Voorzitter: Welkom allen bij deze bijzondere meningsvormende sessie ter voorbereiding van de gemeenteraadsvergadering van de gemeenteraad van Groningen van woensdag 30 maart 2021. Aan deze vergadering wordt zowel fysiek als digitaal meegedaan. Er zijn heel veel mensen op de achterwacht, dus ik hoop dat ik de handjes op tijd kan signaleren, wanneer die er zijn. Ik doe mijn best. Wat wij hier gaan doen is bespreken van de agendapunten van vanavond, de agendapunten vier, vijf, zes en zeven van de concept-raadsagenda zoals die aan u is toegestuurd.

1d. Vaststellen agenda

00:02:05

Voorzitter: Bij het vaststellen van de agenda zou ik graag een verzoek aan u willen doen, namelijk het verzoek om agendapunt 5b eerder te behandelen dan punt 5a, om mevrouw Akkerman van de VVD in staat te stellen op tijd deze zaal te verlaten en ik hoop dat u daarmee in wil stemmen. Dat lijkt het geval. Ik kijk nog even digitaal. Nee. Dan stellen we op die manier de gewijzigde agenda vast van deze vergadering en zijn we aanbeland bij de conformstukken voor vandaag.

4. Conformstukken

00:02:42

Voorzitter: De conformstukken daar loop ik even bij langs en daar mag u eventueel een stemverklaring bij voeren, als u daar behoefte aan heeft. 4a Bestemmingsplan Haren Raadhuisplein. De fractie van de VVD, mevrouw Jacobs.

00:03:03

Mevrouw Jacobs: Dank u wel, Voorzitter. Mijn fractie zal daar vanavond tegen dit

bestemmingsplan stemmen. We waren ook tegen het primaire bestemmingsplan, dus dat ligt in de lijn der verwachting.

00:03:13

Voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jacobs. Anderen dan nog een stemverklaring op dit conformstuk? Dat is niet het geval. Dan gaan we naar 4b Uitvoeringsprogramma brandveilig gebruik gemeentelijke gebouwen. Is er iemand die daar een stemverklaring over wil afleggen? Dat is niet het geval. Dan gaan we naar 4c Nota Bodembeheer, een raadsvoorstel van 10 februari jongstleden. Zijn er stemverklaringen? Die zijn er niet. Dan gaan we naar 4d Realisatie nieuw fietspad parallel aan Platvoetspad. Mooi binnenrijm. Geen stemverklaringen? Dan gaan we naar 4e Nacalculatie revitalisering Simon van Hasseltschool, een raadsvoorstel van 17 februari jongstleden. Zijn daar nog stemverklaringen voor af te geven? Dat is niet het geval. Dan gaan we naar 4f Maatregelen wachtlijsten jeugd, een raadsvoorstel van 3 maart jongstleden. Ook geen stemverklaringen? Dan 5g Kredietaanvraag Groenewei, raadsvoorstel van 10 februari 2021. Stemverklaringen? Die zijn er niet. Dan 4h Logiesbelasting naar overnachtingsprijsklassen, een raadsvoorstel van 10 maart. Een stemverklaring van de heer Sijbolts van de Stadspartij.

00:04:40

De heer Sijbolts: Ja, Voorzitter, gelet op het standpunt wat wij hebben verkondigd toen dit in de raad behandeld werd, zullen wij tegen dit raadsvoorstel stemmen.

00:04:50

Voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Bolle van het CDA.

00:04:52

De heer Bolle: Hetzelfde geldt voor mijn fractie, Voorzitter.

00:04:55

Voorzitter: Dank u wel, heer Bolle. Anderen dan nog? Mevrouw Jacobs, VVD.

00:05:00

Mevrouw Jacobs: Wij vonden het destijds een onzinnig voorstel en dat vinden we nu nog steeds, dus mijn fractie zal ook tegenstemmen.

00:05:06

Voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jacobs. Anderen nog? Nee, dat is niet het geval. Dan gaan we naar het agendapunt 4i, Subsidie Platform voor Groningen Architectuur en Stedenbouw (GRAS) 2021-2023, een raadsvoorstel van 17 februari. Zijn daar nog stemverklaringen over? Die zijn er niet. Dan gaan we naar 4j Nieuwe programmastructuur begroting, een raadsvoorstel van 3 maart. Kunt u daarmee ... nee, geen stemverklaringen zie ik.

5. Conformstukken + Moties

00:05:42

Voorzitter: Dan hebben we daarmee agendapunt 4 afgerond en zijn we aanbeland bij agendapunt 5 conformstukken + moties. De hoofdindieners lichten hun motie toe. De overige fracties kunnen eventueel een verhelderende vraag stellen. Het college reageert nog een keer. Dan heeft de indiener nog gelegenheid om even een reactie te geven en daarna kijk ik en inventariseer ik even of er nog stemverklaringen zijn ten behoeve van de raadsvergadering.

5b. Beleidskader Inburgering (raadsvoorstel 3-2-2021)

00:06:07

Voorzitter: We beginnen dus met, zoals u daar straks mee ingestemd heeft, 5b Beleidskader Inburgering. Ik geef graag het woord over dit raadsvoorstel aan mevrouw Akkerman van de VVD-fractie. Gaat uw gang.

00:06:52

Voorzitter: Kijken of we mevrouw Akkerman in beeld kunnen krijgen? Nog een keer op het knopje, alstublieft.

00:07:24

Mevrouw Akkerman: Voorzitter, dank u wel.

00:07:26

Voorzitter: Mevrouw Akkerman, gaat uw gang.

00:07:28

Mevrouw Akkerman: Dank u wel. Een toelichting op de motie. Wij hebben al in de meningsvormende bijeenkomst gesproken over de nieuwe Wet inburgering en of het een aardig idee zou zijn om bij die nieuwe wet ook aandacht te vragen, voor specifiek Groningse aspecten, zoals geschiedenis, cultuur en noem het maar. De heer Pechler zei toen: je zou een schaalpje mollebonen op tafel kunnen zetten. Het idee van de motie is net even iets meer en dat je dan ook aan mensen vertelt wat mollebonen precies zijn. De motie, al makende kwam ik tegen dat heel veel mensen überhaupt niet weten wat mollebonen zijn, dus ik heb ook voor iedereen een zakje mollebonen meegebracht, om ook zelf te weten wat het zijn. Het zijn heerlijke bonen die geroosterd zijn en een echte Groningse lekkernij. Tijdens het bespreken van de motie en het maken van de motie kwam ook de vraag: is het misschien niet overbodig, want dit soort dingen gebeuren al. Het is echter een nieuwe wet en dat is natuurlijk het moment om toch even te markeren en ook in het beleid te bestendigen dat wij het belangrijk vinden dat nieuwkomers ook iets meekrijgen van Groningen. Van de Groningse cultuur, van de geschiedenis, eten en drinken ... We hebben bewust dat niet heel erg specifiek uitgewerkt, want wij hadden bedacht dat kunnen de mensen doen die het gaan uitvoeren en die kunnen ook goed inschatten wat in het programma past en wat wenselijk is.

00:08:41

Voorzitter: U hebt in ieder geval een vraag van mevrouw Van Doesen.

00:08:47

Mevrouw Van Doesen: Ja, dank u wel, Voorzitter. Ja, ik wil mevrouw Akkerman vragen, waarom nu specifiek dit onderwerp, wat allemaal al gedaan wordt. De nieuwe wet is voor ons geen probleem als het gaat om de inhoud of de uitvoering, maar meer om de financiële kwestie. Waarom nu nog weer een motie die een opsomming is van een aantal aspecten die al lang in de participatie worden meegenomen?

00:09:16

Voorzitter: Mevrouw Akkerman.

00:09:18

Mevrouw Akkerman: Om aan te geven dat wij het belangrijk vinden dat mensen zich hier

thuis voelen en dat als je hier thuis wil voelen, dat het dan ook prettig is om iets te weten van de omgeving, waar je in terechtgekomen bent. Er zijn natuurlijk heel veel dingen die we nu al doen, maar het is een nieuwe wet, dus dat is het moment om even goed stil te staan bij wat vinden we dan belangrijk en wat willen we markeren.

00:09:36

Mevrouw Van Doesen: Ik heb nog een vraag, Voorzitter, mag dat?

00:09:38

Voorzitter: Ik wilde even naar mevrouw Wobma, want zij stak ook haar hand op. Mevrouw Wobma.

00:09:43

Voorzitter: Nu, dan gaan we eerst even naar -

00:09:53

Mevrouw Wobma: Excuses, ik kreeg mijn microfoon niet aan. Een vraag aan mevrouw Akkerman over dat het belangrijk is dat nieuwkomers meekrijgen wat er allemaal in Groningen speelt. Geldt dat voor mevrouw Akkerman niet voor alle nieuwkomers, want er zijn natuurlijk heel veel mensen die in Groningen komen wonen. Waarom specifiek deze groep eruit lichten?

00:10:18

Mevrouw Akkerman: Eigenlijk, omdat we op dit moment het beleid voor de nieuwe wet Inburgering bespreken en niet andere nieuwe wetten of beleid, wat we gaan invoeren. Ik moet eerlijk zeggen, ik kom oorspronkelijk uit Friesland, daar ben ik geboren en getogen, en ik had het bijzonder op prijs gesteld, als er zo een soort programma was geweest toen ik naar Groningen kwam.

00:10:32

Voorzitter: Mevrouw Van Doesen dan nogmaals.

00:10:35

Mevrouw Van Doesen: Ja, Voorzitter, dank u wel. Ik wil mevrouw Akkerman vragen: het tweede deel van het dictum is de raad hiervan op de hoogte te houden, maar ik neem haast aan dat de raad helemaal op de hoogte wordt gehouden van de voortgang van de inburgering. Als we nu speciaal op dit onderwerp op de hoogte gehouden moeten worden, vindt u dat niet een heleboel administratieve lasten voor iedereen die het al druk heeft met andere zaken?

00:11:06

Mevrouw Akkerman: Mijn verwachting zou zijn, Voorzitter, als wij op de hoogte gehouden worden – en dat gebeurt ook al, zegt mevrouw Van Doesen – dan zou dat er ook bijstaan lijkt me, dus het lijkt me niet dat dat extra administratieve lasten oplevert.

00:11:18

Voorzitter: De heer Loopstra.

00:11:20

De heer Loopstra: Dank u, Voorzitter. Wij zijn mede-indiener van deze motie en dat zijn wij, omdat wij het een erg leuk idee vonden van mevrouw Akkerman van de VVD. Nieuwe mensen komen hier en krijgen dan ook iets in het Gronings. Daar moet je verder niets achter

zoeken, het is gewoon een leuk idee. Ik wil even bestrijden wat mevrouw Van Doesen zegt, het is een andere wet. Het is een centrale wet. Het wordt allemaal anders geregeld en de beleidsvrijheid die we hier hebben wordt minder. We hebben wel wat vrijheid en daar past dat Groningse verhaal van de VVD en van ons in, dus ik zou eenieder aanraden om dit voorstel te steunen. Dank u.

00:11:58

Voorzitter: Dank u wel, meneer Loopstra. Mijn verzoek is aan mevrouw Wobma en mevrouw Van Doesen om de handen naar beneden te laten zakken, zodat ik ook weet wanneer u nog eens wat wil vragen. Dan gaan we naar de heer Sijbolts van de Stadspartij.

00:12:13

De heer Sijbolts: Ja, dank u, Voorzitter. In een gespleten persoonlijkheid, want ik zal de bijdrage van de heer Van Kesteren ook voorlezen, want hij kan niet aanwezig zijn. Namens de Stadspartij kan ik aansluiten bij de woordvoering van meneer Loopstra van de Partij van de Arbeid. Overigens hebben wij ongeveer dezelfde strekking van deze motie in ons verkiezingsprogramma staan, dus daarom zijn wij mede-indiener van de motie. De heer van Kesteren laat u weten dat hij het voorstel inburgering een illusie vindt om het deugdgevoel te sterken. Goed voor de bedrijfstak asiel, maar in werkelijkheid zullen werkloosheids-, armoede- en huisvestingsproblemen alleen maar toenemen. De PVV-fractie wil de inburgeringsmotie wel steunen, maar vindt het op de eerste plaats van belang dat nieuwkomers en inburgeraars de Nederlandse cultuur, inclusief normen en waarden, moeten leren kennen en omarmen en als dat lukt dan komen Groningse gebruiken, zoals in de motie verwoord, vanzelf aan bod.

00:13:07

Voorzitter: Dan heeft u een vraag van de heer Rebergen. Nu wordt het wel ingewikkeld, want heeft u een vraag aan de heer Sijbolts of hebt u een vraag aan de heer Van Kesteren, meneer Rebergen?

00:13:14

De heer Sijbolts: Waarschijnlijk kan ik die laatste ook beantwoorden.

00:13:16

De heer Rebergen: Dat is een goede vraag, Voorzitter. Voorzitter, ik wilde alleen iets toevoegen als mede-indiener van de motie.

00:13:22

Voorzitter: Oké.

00:13:25

De heer Rebergen: Daarvoor krijg ik nu het woord, begrijp ik. Voorzitter, wij steunen de motie ook. Qua inburgering hebben we het nu in Groningen allemaal hartstikke goed geregeld en er komt nu een nieuwe wet aan. We vinden het ook belangrijk dat dit voor de degenen die in Groningen komen wonen ook onderdeel is van de inburgering, dus vandaar dat wij de motie steunen.

00:13:45

Voorzitter: Dank u wel, meneer Rebergen. Zijn er dan nog anderen die hierover het woord willen voeren? De heer Moerkerk van 100% Groningen.

00:13:51

De heer Moerkerk: Mijn fractie zal de motie steunen en vindt het een sympathieke motie die op bescheiden lokale wijze iets aanvult. Dank u wel.

00:13:59

Voorzitter: De heer Bosch van Student en Stad.

00:14:00

De heer Bosch: Ja, ook wij zijn mede-indiener en zullen de motie daarom mee ondersteunen en vinden het een goed initiatief.

00:14:08

Voorzitter: Dank u wel. Dan zie ik nog de heer Pechler van de Partij voor de Dieren.

00:14:12

De heer Pechler: Dank u, Voorzitter. Tijdens de meningsvormende vergadering had ik aangegeven dat wij vinden dat de werkdruk voor inburgeraars niet per se omhoog hoeft. Zoals ik het begreep van mevrouw Akkerman is dat ook niet de bedoeling met deze motie, maar meer dat het in de bestaande lessen wordt verwerkt, daarom zullen wij de motie ook steunen.

00:14:30

Voorzitter: Dank u wel, heer Pechler. Dan de heer Van Hoorn nog van GroenLinks.

00:14:38

De heer Van Hoorn: Dank u wel, Voorzitter, dan toch maar even een kort woordje. Ik kan me aansluiten bij de woorden van de heer Pechler. Als het geen lastenverzwaring is voor de inburgeraars, maar puur gaat om een verschuiving in het accent naar meer nadruk op Groningen en het ook op die manier geïnterpreteerd kan worden, zal mijn fractie ook voor stemmen.

00:14:57

Voorzitter: Dank u wel, heer Van Hoorn. Dan zijn we aanbeld bij een reactie van het college op deze motie. Alleen ... Ik heb geen digitaal collegelid.

00:15:15

Mevrouw Akkerman: Zal ik dat dan doen?

00:15:20

Voorzitter: Het college spreekt altijd met één mond en dan kan ik de heer Broeksma wel opleggen, maar dat vind ik ook weer een beetje overdreven.

00:15:30

Voorzitter: Mevrouw Wobma.

00:15:31

Mevrouw Akkerman: Die wil het ook wel doen, denk ik.

00:15:35

Mevrouw Wobma: Dank u. Nog even een stemverklaring, maar wij vinden dit een overbodig

-

00:15:39

Voorzitter: Daar was ik nog niet helemaal, maar -

00:15:42

Mevrouw Wobma: Excuus.

00:15:43

Voorzitter: Gaat uw gang.

00:15:44

Mevrouw Wobma: Mag ik het nog doen? Wij vinden de motie overbodig, omdat er al aandacht wordt gegeven aan de Groningse cultuur, dus wij zullen tegenstemmen.

00:15:55

Voorzitter: Mijn conclusie was eigenlijk dat het college er de vorige keer al iets over heeft kunnen zeggen, dus dat is de reden waarom het op zich niet zo heel erg vervelend is dat ... Het is wel jammer, maar het is minder vervelend dan anders dat het college nu niet nog een reactie kan geven op deze motie. Dat is eigenlijk de ... nee, daarom, dus ik houd het dan ook hierbij. Wilt u nog reageren op wat er gezegd is, mevrouw Akkerman? Ja, ik vind het ook slordig, mevrouw Jacobs. Tegelijkertijd kan ik er niets aan doen, dus ik probeer hier een beetje de orde te bewaken. Het is mij ook opgevallen dat uw raad niet per se allemaal om vijf uur hier binnen was. Dat is dus ook een slordigheidje. Mevrouw Akkerman, ik geef u nog even het woord.

00:16:45

Mevrouw Akkerman: Dank u wel, Voorzitter. Samenvattend: er zijn wat mensen die zeggen is het overbodig of juist niet. We hebben volgens mij vaker die discussie of een motie overbodig is of juist bestaand beleid steunt. Het is eigenlijk nog mooier: deze motie steunt iets wat we nu al doen en dat gaan we dus vastleggen in beleid. Het is dus eigenlijk hoe we toch allemaal zeggen dat je het graag zou willen. Dat je van onderop goede ideeën hebt en dat je dan ook zegt: wij willen dat bestendigen.

00:17:12

Voorzitter: Er is een reactie van het college. Wethouder Broeksma.

00:17:17

De heer Broeksma: Ja, dank u wel. Het college geeft oordeel raad. Dank u wel.

00:17:21

Voorzitter: Oordeel aan de raad, daar mag u het vanavond allemaal mee doen. Ja, dat geldt inderdaad altijd. Goed, dit gezegd hebbende, zullen wij hiermee dit onderwerp afsluiten en doorgaan naar het volgende.

5a. Visie Stadslogistiek (raadsvoorstel 10-2-2021)

00:17:31

Voorzitter: Dat gaat namelijk over de visie op de stadslogistiek, waar de wethouder ook nog niet ... Gaat u over de stadslogistiek nu? Dan gaan we naar de Visie Stadslogistiek, raadsvoorstel van 10 februari 2021. Er is een motie van de Partij van de Arbeid 'Op een rechtvaardige en effectieve manier naar emissieloze logistiek in de Binnenstad'. Moet ik de heer Van Niejenhuis daarvoor hebben?

00:18:02

De heer Van Niejenhuis: Ja klopt, Voorzitter.

00:18:03

Voorzitter: De heer Van Niejenhuis, gaat uw gang.

00:18:06

De heer Van Niejenhuis: Ja, dank u wel. Wij dienen deze motie in samen met de VVD en 100%. We spreken over emissieloze stadslogistiek en ook nieuwe venstertijden die straks ingaan. Wat wij graag willen als indieners is dat er voor 2025, als iedereen aan de regels zou moeten voldoen van emissieloos transport, ook duidelijkheid is over het ontheffingenbeleid. Het zal namelijk altijd zo zijn dat er partijen zijn die niet aan die regels kunnen voldoen, dus we willen dat zo snel mogelijk daar duidelijkheid over ontstaat. We hadden het liefst gehad dat het ontheffingenbeleid er nu al lag, samen met deze visie. We vragen het college bij het tweede beslispunt, om bij de uitwerking van het ontheffingenbeleid rekening te houden met een zo laag mogelijk regeldruk en ook zo laag mogelijke kosten voor de ondernemers en inwoners die het betreft. De motie is dus mede-ingediend namens VVD en 100%, Voorzitter.

00:18:59

Voorzitter: Dank u wel, heer Van Niejenhuis. Zijn er fracties die hierop zouden willen reageren? De heer Koks van de SP.

00:19:04

De heer Koks: Ja, dank u wel, Voorzitter. Wij zullen voor deze motie stemmen, hoewel we dat tweede dictum 'zeer lage regeldruk en zo laag mogelijke kosten' overbodig vinden. Dat zou voor zich moeten spreken. Met name het eerste punt vinden wij een prima accentuering.

00:19:24

Voorzitter: Dank u wel. Anderen dan nog? De heer Sijbolts van de Stadspartij.

00:19:27

De heer Sijbolts: Dank u wel, Voorzitter. De Stadspartij staat achter het streven om de venstertijden in het gebied te vergroten, maar we vinden dat het voorstel nog onvoldoende is uitgewerkt. Vooral het ontheffingenbeleid is nog niet ingevuld en wij vinden ook dat gezien de problemen die ondernemers hebben door de gevolgen van corona nu niet de tijd rijp om ons zo fors te bemoeien met de bedrijfsvoering van binnenstadsondernemers. De motie van de PvdA die het college vraagt om voor 2025 duidelijkheid te geven over het ontheffingenbeleid zullen wij niet steunen, want wij vinden dat er eerst veel meer duidelijkheid moet komen in plaats van dat we 'deze salami nu gaan eten'. Eerst duidelijkheid en dan pas besluiten. Met uw goedvinden, Voorzitter, ga ik ook meteen eventjes naar de verklaring van de heer Van Kesteren namens de PVV.

00:20:12

Voorzitter: Ja.

00:20:13

De heer Sijbolts: De heer Van Kesteren laat u weten dat de Visie Stadslogistiek een visie is met oogkleppen op en dat fijnstof voornamelijk door autobanden wordt veroorzaakt van die loodzware elektrische voertuigen. Hoezo nul zero-emissie CO2? Deze visie ruïneert ondernemers en de economie. De binnenstad loopt leeg en ondernemers zoeken hun heil ergens anders en Groningen zal verder verpauperen. De heer Van Kesteren noemt het

namens de PVV, links deugdbeleid en dat leidt altijd tot een tegenovergesteld resultaat. Voorzitter, altijd. Dat namens de heer Van Kesteren.

00:20:49

Voorzitter: Ik dank u wel.

00:20:50

De heer Sijbolts: Hij zal de motie overigens niet steunen.

00:20:54

Voorzitter: Meneer Sijbolts dat was al duidelijk, denk ik. De heer Lo-A-Njoe, D66.

00:21:19

De heer Lo-A-Njoe: Dank u, Voorzitter. Sorry dat het even duurde. Ja, wij snappen dat we maatwerk moeten bieden voor kleine ondernemers die tegen 2025 de stap nog niet kunnen maken en delen de zorgen van de PvdA, maar we willen iedereen ook wel een beetje uitdagen om de stap naar emissieloos transport te maken, dus wat ons betreft alleen ontheffen bij hoge uitzondering.

00:21:37

Voorzitter: Dank u wel. De heer Bosch van Student en Stad.

00:21:41

De heer Bosch: Ja, Voorzitter, ik kan me aansluiten bij de woorden van D66 zojuist met daarbij de toevoeging dat we ook heel graag zouden willen dat het beleid voor ontheffingen er al zou liggen, dus daarom ondersteunen we de motie.

00:21:55

Voorzitter: Dank u wel. Dan mevrouw Jacobs van de VVD-fractie.

00:21:57

Mevrouw Jacobs: Dank u wel, Voorzitter. Zoals wij ook in de commissie hebben gezegd, vinden wij het een ernstige omissie dat het ontheffingenbeleid er nog niet is. Daarom zullen wij het hoofdstel ook niet steunen gaan. We hebben echter het vermoeden dat dit het misschien wel eens zou kunnen gaan halen, vandaar dat we in ieder geval de motie wel steunen, omdat die de pijn wat verzacht.

00:22:17

Voorzitter: Dank u wel. Anderen nog het woord? Ja, mevrouw Moorlag van de ChristenUnie.

00:22:23

Mevrouw Moorlag: Ja, bedankt, Voorzitter. Wij kunnen ons aansluiten bij de woorden van D66.

00:22:26

Voorzitter: Dan gaan we naar de heer Leemhuis van de fractie van GroenLinks.

00:22:32

De heer Leemhuis: Ja, dank u wel, Voorzitter. Ja, wat mijn fractie betreft ligt er een mooi voorstel van het college om te komen tot een nieuwe binnenstadslogistiek. De discussie spitst zich nu toe op het vraagstuk van de ontheffingen. Mijn fractie denkt, daar is nog veel tijd voor, tot 2025 en tot 2027. Als er op dat moment vraagstukken zijn rondom en is het echt niet te doen voor een ondernemer dan hoop ik dat het college en de raad dan daar

goed naar kijken. Voorlopig komt het ons wat ontijdig over, maar we wachten ook nog heel even de reactie van het college af.

00:23:08

Voorzitter: Dank u wel. De heer Ubbens van het CDA.

00:23:14

De heer Ubbens: Ja, dank, Voorzitter. Ja, wij hebben ook de commissie kritiek geuit op het feit dat het ontheffingenbeleid er nog niet is. Dan bedoel ik niet alleen het ontheffingenbeleid voor wat betreft de zero-emissie, maar ook het ontheffingenbeleid voor de rest van de binnenstad, voor het venstertijdengebied. Ook daarvoor zal een goed ontheffingenbeleid moeten functioneren. Dat is er nu nog niet, terwijl het er wel had moeten zijn, wat ons betreft. Daarom zullen ook tegen het voorstel stemmen uiteindelijk, alhoewel we achter het idee staan van een emissieloze binnenstad. Wat betreft de motie wachten we graag de reactie van het college af, want ik heb toch ergens het idee dat wat in de motie staat verwoord, dat het college dat al van plan was. Daarom gaan we de reactie van de wethouder afwachten.

00:24:03

Voorzitter: Dank u wel, heer Ubbens. Zijn er nog anderen die het woord hierover willen voeren? Dat lijkt niet het geval. Dan gaan we naar het college toe, wethouder Broeksma.

00:24:15

De heer Broeksma: Dank u wel, Voorzitter. Het gaat inderdaad over twee ontheffingen en het is wel goed, zoals het CDA dat heeft verwoord. U kunt achter het voorstel van de stadslogistiek staan en dat is het besluit wat voorligt. De ontheffingen van zowel de venstertijden als de zero emissie-eisen dat volgt, omdat eerst het basisbesluit genomen moet worden. Als het gaat over de ontheffing van die venstertijden – om daarmee te beginnen – dat is iets anders dan waar de motie op ziet – de motie ziet op de zero-emissie – maar ook die venstertijden willen we volgend jaar laten ingaan. Het inhoudelijke kader van die ontheffingen van de venstertijden presenteren we u in kwartaal vier van dit jaar, dus nog dit jaar. Daarbij geldt dat ook de logistieke bedrijven dat zijn natuurlijk de bedrijven waar wij het meest naar kijken en daarom kijken we ook naar verschillende doelgroepen en wij zorgen voor een coulante en werkbare regeling voor de kleine, lokale ondernemers, de binnenstadbewoners enzovoorts, zoals we ook in onze visie al hebben geschreven. Dat is dus in feite niets nieuws. Dit jaar komt dat, vervolgens gaan we met het implementeren. De ontheffingen kunnen aangevraagd worden, de software moet ingeregeld worden en in de loop van 2022 ... Wij verwachten dat halverwege 2022 de zaken kunnen ingaan, dus wij doen niets voordat het ontheffingenbeleid geregeld is. Dat ontheffingenbeleid komt bij u langs en dan in de loop van 2022 kunnen we handhaven op het moment dat de ontheffingensoftware ingeregeld is en ontheffingen aangevraagd kunnen worden et cetera. Voor zero-emissie geldt in feite hetzelfde. Dat willen we eigenlijk een stap slimmer regelen. Dat gaat in 2025 in, dus vier jaar van tevoren nemen we dat besluit – dat is nu – en bij de ontheffingen sluiten we aan bij landelijke regelingen. We doen dit samen met 30 andere gemeenten, dus als Groningen zijn we echt niet de enige die zero-emissie in de binnenstad willen regelen. Dat is landelijk en vanuit het ministerie is gevraagd aan de grote steden om mee te doen. Wij zijn één van die 30 steden die meedoen, dus voor de logistieke bedrijven, maar ook voor de kleinere bedrijven gaat dit usance worden. Dat betekent ook op het

moment dat er een landelijke database is, waar we willen aansluiten. Heb je een ontheffing, vanwege een bijzonder geval in de ene gemeente dan zou je dat ook in een andere gemeenten kunnen krijgen. Ook daarover komen we bij u terug in kwartaal vier van 2021 en dan geven we u duidelijkheid over de voortgang en de inhoud van het landelijke beleid en hoe dat in de Groningse situatie uitpakt. Als u in de motie vraagt – nu ga ik daarop in – kunt u ruim voor 2025 duidelijkheid bieden over een redelijke en billijke oplossing? Ja, want wij kijken daar naar verschillende doelgroepen. Logistieke bedrijven zijn natuurlijk een andere doelgroep dan de binnenstadbewoner of de kleine ondernemer. U heeft daar ook, de twee keer dat we het voorstel besproken hebben, ruime aandacht voor gevraagd. Dat gaan we natuurlijk ook doen. Zoals de SP ook zegt, het tweede verzoekpunt, de zeer lagere regeldruk, dat willen wij zelf namelijk ook. Dat is eenvoudiger te handhaven en zo laag mogelijke kosten dat wil iedereen. Dat gaan we natuurlijk doen. Verzoekpunt één doen we ook en wij voegen daar dus aan toe – wat ik in het begin zei – als het gaat over de venstertijden komen we zeker bij u terug, in besluitvormende zin, eind van dit jaar, in kwartaal vier. Als het gaat over de motie, wij voeren die ... ja, ik zeg u toe dat we doen wat u verzoekt. Tot zover, Voorzitter.

00:27:44

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik even naar de indienende fractie, de heer Van Niejenhuis. Wilt u hier nog wat toevoegen?

00:27:51

De heer Van Niejenhuis: Ja, dank u wel, Voorzitter. Ik maak uit de woorden van het college op dat zij eigenlijk de strekking van de motie omarmen. In overleg met de beide mede-indieners trekken wij dan de motie terug en zijn we blij met deze duidelijke toezegging van het college.

00:28:08

Voorzitter: Prima, dank u wel. Dan kijk ik alleen nog eventjes of er stemverklaringen zijn op het voorstel zelf, want het is wel een raadsvoorstel. Mevrouw Moorlag, u hebt uw hand nog opgestoken, maar volgens mij is dat het 'oude handje'.

5c. Groningsmodel voor wijk en dorpsdemocratie (raadsvoorstel 17-2-2021)

00:28:30

Voorzitter: Goed, dan gaan wij door naar het volgende agendapunt dat is 5 c Groningsmodel voor wijk- en dorpsdemocratie. Ook een raadsvoorstel, waarbij ook een extra voorstel is, het instellen van een begeleidingscommissie Democratische Vernieuwing en Participatie. Dat lijkt mij goed om de moties allemaal even te pakken. De eerste twee zijn van de SP en Stadspartij en ik denk dat de heer Koks daarover het woord wil voeren. Gaat uw gang.

00:28:56

De heer Koks: Ja, twee moties. De eerste: het college wil het komend jaar aan de praat met een aantal wijken om één van die drie genoemde vormen van medezeggenschap in hun wijk of dorp af te spreken. Zoals in de commissies betoogd door ons is er geen aandacht voor groepen bewoners die spontaan in actie komen, als zij te maken krijgen met een gemeenteplan dat hun woon- of leefomgeving schaadt of als zij wensen hebben, waar zij de

gemeente bij nodig hebben. De motie geeft tegen de 30 voorbeelden uit de afgelopen twee jaar van overlast zuidelijke Ring, schimmelwoningen, zonnepanelen en zo meer. De SP vraagt samen met de Stadspartij de rekenkamer te onderzoeken, hoe het toch kan dat zo veel groepen in het geweer komen en vervolgens de raad te adviseren hoe dat soort processen beter te laten verlopen. Die aanbevelingen willen wij dan graag vlak na de zomer hebben. Deze raad kan dan de nieuwe raad een aanpak van de verhouding gemeente-burgers aan de hand doen, want keer op keer blijkt dat er meer nodig is dan alleen maar 'glimmende inspraakprocedures'.

00:29:59

De heer Koks: Dan de tweede motie. Over een jaar komt het college met de uitkomst van de gesprekken die gevoerd gaan worden in het kader van dit raadsvoorstel. Voordat de nieuwe raad wat op stoom is, is 2022 ook alweer voorbij. Bewonersorganisaties ervaren knelpunten die het functioneren van deze vrijwilligersorganisaties belemmeren. Stel dat van de ruim 40 bewonersorganisaties er tien meedoen aan het experiment. Er moeten er dan 30 tot eind 2022 wachten, voordat die knelpunten worden opgelost. Als voorbeeld: bewonersorganisaties ervaren een ambtelijke kleilaag die hen afremt. Dat is ook de ervaring van de coöperatieve wijkraad. Een knelpunt dat je niet op een achternamiddag oplost. Daar moet het college op inzetten. De SP samen met de Stadspartij roept het college op om het één, de experimenten, te doen en het ander, de knelpunten oplossen, niet te laten; laat de rest van de bewonersorganisaties niet nog twee jaar aanmodderen.

00:30:57

De heer Koks: Dan ook nog gelijk over dat raadsvoorstel over die commissie?

00:31:01

Voorzitter: Ja, doet u dat dan maar in één keer.

00:31:05

De heer Koks: Wij zijn tegen dit raadsvoorstel, vanwege een aantal redenen. Op de eerste plaats vinden we die begeleidingscommissies – hoewel ik daar zelf ook aan meedoe – een forse omvang aannemen in aantal. Dat op de eerste plaats en dat vinden wij op zich een risico voor de democratische processen hier in de gemeenteraad. Over deze specifieke begeleidingscommissie: die hangt samen met de nieuwe werkwijze raad en zoals iedereen bekend is, zijn wij bepaald geen enthousiast voorstander van de nieuwe werkwijze raad, dus vinden wij ook de inhoudelijke kant van die begeleidingscommissie niet sterk. Vandaar dat wij tegen zullen stemmen.

00:31:49

Voorzitter: Ondanks dat het zo een prachtige dag is toch nog wat negatiefs. Dank u wel, meneer Koks.

00:31:57

Voorzitter: Ik moet u nog even meegeven. Ik weet niet met wie, maar wethouder Broeksma is conform afspraak de vergadering uitgelopen. Dat moest ik even doorgeven. Dan ga ik nog even naar de motie van Student en Stad. De heer Bosch het woord.

00:32:10

De heer Bosch: Ja, dank u wel, voorzitter, het Groningsmodel geeft de mogelijkheid aan verschillende wijken en dorpen in de gemeente op een andere manier betrokken te worden

bij de gemeente, afhankelijk van de wensen van de bewoners en geïnteresseerden. Wanneer, en enkel dan, er gekozen wordt voor een vergaande vorm van overdracht van zeggenschap, moet er wat ons betreft – en daar is denk ik iedereen het wel mee eens – gekeken worden naar de democratische vertegenwoordiging. Zo is het ook in het stuk beschreven. Wat echter nog mist en daarom deze motie samen met de VVD en de Partij voor de Dieren, is een stuk zekerheid en waarborging in de raad en een stuk evaluatie achteraf of dit goed gelukt is. Een afweging maken of de inclusie goed gelukt is, is moeilijk en daarom moet de raad daar dicht bij betrokken zijn. Het lijkt me logisch dat het college dat niet alleen doet. Een besluit van de raad per keer dat we zeggenschap overgeven naar de groep inwoners wordt toch wel wat regeldruk bij de raad, maar dit meenemen in de evaluatie roept deze motie tot op. Het lijkt ons een goede toevoeging om inclusie te waarborgen.

00:33:25

Voorzitter: Ja, ik kon net niet zien wie er nu echt het eerste was, maar de heer Sijbolts gaat uw gang.

00:33:34

De heer Sijbolts: Dank. Ja, een vraag aan de indieners van de motie, alle drie de indieners, want ik twijfel een beetje over uw tekst. U gaat er in de eerste zin en in het eerste verzoekpunt al van uit dat de raad vergaande zeggenschap gaat overdragen aan bewoners. Ik ben nog niet zover of ik daar voor of tegen ben. U schrijft over een juiste afspiegeling van een wijk of dorp. Dat is inderdaad heel erg belangrijk, alleen ik denk niet dat we dat kunnen afdwingen. Bewonersorganisaties hebben nu soms al moeite om bestuurders of vrijwilligers te vinden, dus ik vind het wel lastig zoals dat nu verwoord is. Kunt u aangeven hoe u dat heeft bedoeld?

00:34:16

Voorzitter: Als u, meneer Sijbolts, u adresseert dan adresseert u de heer Bosch?

00:34:22

De heer Sijbolts: Ik adresseer de indieners van de motie.

00:34:23

Voorzitter: Dan gaan we naar de heer Bosch.

00:34:26

De heer Bosch: Ja, Voorzitter, het is natuurlijk alleen in het geval van overdragen van zeggenschap. Daar staat dit stuk voor. Er zijn drie archetypen besproken in dit voorstel en in sommige voorstellen zal er niet zo heel veel zeggenschap worden overgedragen en dan kan je natuurlijk wat meer de touwtjes laten vieren. Inderdaad, de heer Sijbolts geeft heel terecht aan, dat het in sommige gevallen ook moeilijk is om mensen te vinden. Wij stellen dan ook geen harde eisen of dwingen het niet af, in de woorden van de heer Sijbolts. Wij willen het alleen waarborgen en zorgen dat we als raad daarop toezien, ook in de evaluatie. Dat is waar het in deze motie om gaat. Ik hoop dat ik daarmee uw vraag heb beantwoord.

00:35:06

Voorzitter: Dan heeft u in ieder geval een vraag van de heer Rebergen en ik zag eerder één van de heer Sietsma, maar die is weer weg. De heer Rebergen van de ChristenUnie.

00:35:13

De heer Rebergen: Ja, dank u wel, Voorzitter. Ik had dezelfde vraag als de heer Sijbolts, dus die hoef ik niet meer te stellen. Een andere vraag, die ik ook had, is: wat een juiste afspiegeling dan is? Waar kijken we dan allemaal naar?

00:35:27

De heer Bosch: Ja, Voorzitter, dat is denk ik een terechte vraag en natuurlijk, dat is heel erg moeilijk. Wat neem je mee? Leeftijd, afkomst, geslacht, dat is ingewikkeld. Echter, wel staat in het stuk dat we dat graag willen. Het is een ingewikkelde zaak die we moeten vaststellen, maar in het stuk willen we wel graag dat er goede inclusie is en dan is het denk ik heel erg goed dat de raad daar dicht bij betrokken wordt.

00:35:53

Voorzitter: De heer Koks.

00:35:54

De heer Koks: Die representativiteit, want daar komt het dan dus op neer. Op de eerste plaats is deze raad al niet eens representatief met 42 procent opkomst, waarmee ik wil zeggen: hoe wilt u dat inderdaad voor elkaar krijgen? Is het niet veel beter, als in dat derde archetype – om het zomaar even te zeggen – beschreven wordt hoe mensen daaraan mee kunnen doen en dat het dus op grond van vrijwilligheid en belangstelling zo is dat er van de ene groep meer mensen meedoen dan van de andere groep. Dat is de realiteit, waarmee we moeten leveren. Laten we alsjeblieft niet met allerlei moeilijke deelgemeenteraden-achtige constructies een geforceerde vorm van representativiteit optuigen.

00:36:36

Voorzitter: De heer Bosch.

00:36:38

De heer Bosch: Nu, Voorzitter, ik vind de vergelijking met de gemeenteraad toch wel moeilijk, want we zitten hier allemaal als gekozen volksvertegenwoordigers. Dat is natuurlijk een heel ander verhaal dan dat er mensen hier meedoen aan een democratisch vernieuwingsproces die níet gekozen zijn, dus dan is het natuurlijk een andere verhaal welke eisen je daaraan stelt. U geeft terecht aan, u wil niets opdringen en we moeten inderdaad hopen dat mensen mee willen praten over onze gemeente, maar als je alleen maar afgaat op wie er interesse hebben en die geef je zeggenschap ... Het is niet meepraten of advies, die situatie gaat deze motie niet over. Deze motie gaat over daadwerkelijke budgetten afgeven die mensen verantwoordelijkheid geven over waar wij hier allemaal over moeten beslissen en dat geven we over. In dat geval is het denk ik heel legitiem om wel iets verder te kijken dan alleen maar 'wie is geïnteresseerd'?

00:37:28

Voorzitter: Dan de heer Sietsma van GroenLinks.

00:37:32

De heer Sietsma: Dank u wel, Voorzitter. Ja, ik begrijp de zorg van de VVD en Student en Stad wel, maar vindt u ook niet dat u een beetje te vroeg bent met deze zorgen nu vastleggen en daar regelgeving voor vast te leggen. Laten we eerst eens even kijken wat wijken zelf naar voren brengen, wat voor wensen zij hebben en hoeveel bevoegdheden zij zouden willen. Het

lijkt me erg afhankelijk van de situatie en de wensen die in de wijken leven, voor wat we te zijner tijd dan een keer moeten regelen.

00:38:06

Voorzitter: De heer Bosch.

00:38:08

De heer Bosch: Dat is natuurlijk gek wat u zegt, want u wil wel in sommige gevallen zeggenschap geven, maar wat voor eisen we dan als raad daaraan stellen, wilt u nog niet vast stellen. Dat wilt u uitstellen. Excuus, dat wil de woordvoerder van GroenLinks uitstellen. Dat willen wij, denk ik, voor zijn. Op het moment dat je een groep insprekers, die betrokken worden bij het democratische proces, verantwoordelijkheid geeft, moet het voor hen ook duidelijk zijn wat voor eisen er door de raad worden gesteld. Als zij daadwerkelijk beslissingsrecht krijgen over het budget dan lijkt het me heel logisch dat daar wat eisen aan vastzitten.

00:38:46

Voorzitter: De heer Sietsma nog een keer.

00:38:49

De heer Sietsma: Ja, Voorzitter, de heer Bosch spreekt erg in hypothetische situaties met een hoop alsen, mitsen en maren. Laten we nu eerst afwachten, waar zij mee komen. Ik kan me ook een heleboel andere voorwaarden voorstellen, waaronder de raad pas bereid is bevoegdheden af te geven aan clubjes die we nu nog helemaal niet kennen. Laten we dat te zijner tijd doen.

00:39:12

Voorzitter: De heer Bosch.

00:39:16

De heer Bosch: Ik denk dat onze meningsverschillen duidelijk zijn geworden.

00:39:18

Voorzitter: Dat denk ik ook. Mevrouw Jacobs.

00:39:24

Mevrouw Jacobs: Uiteraard steun ik datgene wat de heer Bosch net heeft gezegd en of het te vroeg is, volgens mij is het heel verstandig dat de wethouder weet wat hij wat ons betreft mee zou moeten nemen in de verdere planvorming en besluitvorming. Daar is volgens mij deze motie voor bedoeld. Ook nog ten aanzien van wat de SP zei, het is inderdaad ons idee, als het niet lukt om een juiste afspiegeling te krijgen dat we dus niet die zeggenschap overdragen. Dat is nu juist de crux volgens mij van de motie, zoals wij die hebben ingediend.

00:39:58

Voorzitter: Dan nog even naar de heer Sietsma voor een verklaring – neem ik aan – op de motie. Of een vraag aan mevrouw Jacobs.

00:40:10

De heer Sietsma: Ik kan me echt nog heel veel andere voorwaarden ook voorstellen. Als een clubje inwoners zeggen dat ze het plantsoen bij willen houden dan denk ik dat we daar als raad veel makkelijker mee zijn, maar als een clubje inwoners zegt: wij willen graag zeggenschap over de zonneparken die bij ons in de buurt komen dan denken we daar heel

anders over. Ik dat er dus nog heel veel andere voorwaarden denkbaar zijn en dat we nu echt te vroeg zijn met het stellen van voorwaarden. Denk u ook niet?

00:40:37

Voorzitter: Mevrouw Jacobs.

00:40:38

Mevrouw Jacobs: Nee, meneer Sietsma dat denken wij niet, want anders hadden we de motie niet ingediend.

00:40:42

Voorzitter: De heer Van Zoelen van de Partij voor de Dieren.

00:40:46

De heer Van Zoelen: Ja, dank, Voorzitter. Ja, even reagerend op de motie. Wij dienen deze motie graag mee in en voornamelijk ook om de redenen dat, als je het over wijkdemocratie hebt, ook als je op werkbezoek komt, als raadslid, je iedereen wel kent. Je kom vaak dezelfde gezichten tegen en met de coöperatieve wijkraad hebben we toen ook geprobeerd, bijvoorbeeld door middel van loting dat te voorkomen. Wat we met deze motie bedoelen is dat we zeggen, we willen een goede afspiegeling van stemmen, overal in de wijk, als we zoiets opzetten en we de zeggenschap overdragen. Het woordje 'vergaande' mag wat mij betreft uit het dictum weggehaald worden, maar zo geïnterpreteerd: we moeten in ieder geval het kader meegeven als raad dat een zo breed mogelijk draagvlak of zo breed mogelijk mensen bereiken die meepraten over democratie in de wijk. Daarom dienen we deze motie mede in. Eventjes op de heer Sietsma antwoordend, ik denk dus dat deze -

00:41:47

Voorzitter: U mag straks ook even een antwoord formuleren op meneer Sietsma, maar de heer Sijbolts heeft ook een vraag.

00:41:53

De heer Van Zoelen: Ja.

00:41:53

De heer Sijbolts: Dank u, Voorzitter. Ik zou de heer Van Zoelen, als indiener van de motie, graag willen vragen – want u zegt, u streeft ook naar een zo breed mogelijk draagvlak – maar lopen we niet het risico, door nu al deze motie aan te nemen, dat we nu al een heleboel dingen dichttimmeren? Terwijl we dat volgens mij niet willen en volgens mij ook niet – in elk geval niet wat mij betreft – het doel is van dit raadsvoorstel. Bent u dat met mij eens?

00:42:17

De heer Van Zoelen: Dank. Nee, ik ben het daar niet mee eens. Misschien is draagvlak een verkeerd gekozen woord. Ik denk dat wij ernaar moeten streven dat we zoveel mogelijk mensen bereiken en dat ze meepraten. Ik denk dat we dat als kader moet meegeven en dat is ook niet iets wat we voortijdig – dat is even antwoordend op de heer Sietsma – nu al dichttimmeren. Nee, we gaan dat evalueren. We geven dat als kader mee, als de raad, net als bij de coöperatieve wijkraad destijds ook is gebeurd. We willen graag dat iedereen meepraat en dat we iedereen de mogelijkheid geven om mee te doen. Daarom geven we dat als kader mee met deze motie in de raad. Daar doen we een uitspraak over en we evalueren dan of dat goed verlopen is, dus daarom dienen wij deze motie graag in.

00:43:02

Voorzitter: U heeft een vraag van de heer Loopstra van de Partij van de Arbeid.

00:43:07

De heer Loopstra: Ik heb geen vraag. Ik wil een verklaring doen.

00:43:08

Voorzitter: Dan gaan we eerst nog een vraag van de heer Koks aan de heer Van Zoelen.

00:43:13

De heer Koks: Ja, wat ik net betoogde, dus representativiteit is wat dat betreft een illusie. Natuurlijk moet je allerlei zorgvuldige procedures in werking zetten, zodat iedereen die dat wil ook daadwerkelijk mee kan draaien. Bent u niet met mij van mening dat het juist een rol is van politieke partijen in deze stad om zodanig contacten te onderhouden in de buurten en in de wijken dat mochten er zich dingen voordoen die geclaimd worden door een kleine minderheid – Joost mag weten wat – Dat dat de veiligheidskleppen zijn, die contacten die politieke partijen hebben om te voorkomen dat er besluiten of stappen worden genomen die indruisen tegen het belang van een buurt of van een wijk? Juist politieke partijen -

00:43:52

Voorzitter: De heer Van Zoelen.

00:43:54

De heer Van Zoelen: Ja, dat ben ik deels met u eens, de heer Koks, maar dat staat er even los van. Het gaat hier over wijk- en dorpsdemocratie, waarbij we de bewoners zelf laten praten over dingen die bij hen in de wijk spelen. In dat geval is het misschien niet eens zo handig dat we als politiek daar direct op zitten, maar dat bewoners zelf met elkaar praten wat ze goedvinden voor hun buurt en wijk. In dat geval willen we graag dat iedereen, elke groep – dus ook mensen die niet mondig genoeg zijn of niet haantje-de-voorste zijn – erbij wordt betrokken en dat we ernaar streven dat ze meedoen. Dat is waar de motie toe oproept.

00:44:30

De heer Van Zoelen: Dank u wel, meneer Van Zoelen. Dan gaan we nog even naar de Partij van de Arbeid, de heer Loopstra.

00:44:36

De heer Loopstra: Dank u, Voorzitter. Graag wil onze fractie reageren op de drie moties die zijn ingediend. Allereerst de laatste motie, de motie van Student en Stad. Wij vinden dat een hele sympathieke motie, want natuurlijk zou het mooi zijn als elke wijk een bewonersorganisatie heeft – of zoiets, maar wat anders wordt genoemd – die representatief is voor de wijk, maar gewaarborgd dat is moeilijk. Je kunt ernaar streven. Je kunt ernaar streven om het zo representatief mogelijk of zo inclusief mogelijk te hebben. Alleen dan had ik ook graag in die motie de instrumenten gezien om dat te bevorderen, dus om die reden kunnen wij de motie niet steunen. Alleen het idee daarachter begrijpen wij en daar kunnen wij ons wel in vinden. De moties van de SP gaan wij ook niet steunen, omdat we enerzijds vinden dat, als je die kritiepunten nu al inbrengt dan zit je in wezen op twee sporen. Het spoor van het college dat aan de slag gaat, want het hele raadsvoorstel is natuurlijk een procesvoorstel. We gaan aan de slag met wijken en buurten om te kijken hoe we die op een bepaald moment zeggenschap kunnen geven voor inspraak of wat de wijk ook maar wil. Daar past denk ik zo een motie van de SP niet bij. Om bepaalde onderwerpen te agenderen

voor de rekenkamer dat vind ik ... dat wordt op een andere manier altijd ingevuld, dus daar kunnen we ook niet achter staan, dus helaas wij gaan bij alle drie de moties tegen stemmen.

00:46:12

Voorzitter: Dan heb ik nog een vraag van de heer Koks en dan ga ik gauw door, want -

00:46:15

De heer Koks: Ja, heeft de heer Loopstra ook meegedaan aan die gesprekken die we met een aantal bewonersorganisaties hebben gevoerd? Daar hebben mensen wensen en knelpunten op tafel gebracht. Wat gaat de Partij van de Arbeid zeggen tegen al die clubs die knelpunten naar voren hebben gebracht? Wacht u maar twee jaar en kom dan maar weer eens terug? Oftewel, u voert gesprekken en daar moet je toch wat mee doen?

00:46:34

Voorzitter: De heer Loopstra.

00:46:35

De heer Loopstra: Zo werkt het natuurlijk niet. Je hebt de op een bepaald moment het raadsvoorstel en daar vloeit uit dat het college aan de slag gaat met die gebiedsteams en de wijkorganisaties. Anderzijds, wij hebben – ik vond dat heel interessant wat u organiseerde – drie jaar lang hele interessante gesprekken gevoerd met bewonersorganisaties. Echter, laten we wel zijn dat soort mensen, die wij gesproken hebben, zijn mondig genoeg om als ze knelpunten zien, om deze ook in te brengen bij gebiedsteams of bij de wethouder. Ik bedoel, het is niet zo dat dat stil blijft liggen. Aan de andere kant, het raadsvoorstel voorziet erin dat we op een professionele manier aan de slag gaan om uiteindelijk een goede zeggenschap vanuit de wijken en buurten te realiseren.

00:47:20

Voorzitter: Ik dank u wel, de heer Loopstra. Ik sta geen handjes en vragen meer toe, want dit zijn nog steeds ... u heeft vooral over dit onderwerp nog een extra sessie gehouden als raad. Volgens mij is daar ook al heel erg veel gewisseld en we komen in een soort vicieuze cirkel terecht, heb ik de indruk. Ik wil dus graag door en ik wil graag naar het college. Wethouder de Rook.

00:47:43

De heer De Rook: Ja, Voorzitter, dank u wel. Ik reageer alleen even op de moties en het raadsvoorstel dat is ingediend. De motie over de rekenkamer heeft het college natuurlijk op zich geen opvatting over, omdat dat echt een raadsaangelegenheid is. Ik geef u wel mee dat wat het college leest in de motie wel een nogal eenzijdig weergave is van wat er gebeurt. Er zijn natuurlijk ook heel veel gevallen, waarbij bewoners ontzettend goed worden bediend. Alleen is daar toch een beetje de tragiek en tegelijkertijd ook het realisme dat dat soort casuïstiek vaak de krant en ook de raadsagenda niet haalt. Echter, die zijn er ook. Dat erover gezegd hebbend, is dit dus oordeel aan de raad. Niet, omdat college daar geen opvatting over heeft, maar omdat de raad zelf moet bepalen wat de agenda ... of de rekenkamer zelf moet bepalen, wat hun agenda is. Ik zie echter wel, wat de heer Loopstra ook zei, dat daar normaal een andere procedure voor is dan de weg die hier nu gekozen is. Dan het raadsvoorstel over de begeleidingscommissie. Dat is ook natuurlijk iets waar de raad vooral zelf een opvatting over zou moeten hebben, maar het college faciliteert dat graag. Ik zou bijna zeggen, we zouden het zelf bedacht kunnen hebben. Dan de twee andere moties,

waarvan ik hoop dat ik de indieners gerust kan stellen. Als het gaat over de motie van de heer Koks rondom de bewonersorganisaties: het is uitdrukkelijk niet het beeld – daarmee hoop ik dat ik de heer Koks zijn zorgen ook tegemoet kan komen – dat we nu dit gaan doen, deze aanpak in dit raadsvoorstel, en verder alles stil gaan leggen. Dat is niet wat er aan de hand is. Bewonersorganisaties die met de gebiedsteams of met de gemeente willen praten, die kanalen blijven open, ook als dat niet één van de eerste wijken is, waar we zelf actief een proces gaan uitlijnen. Die lijnen blijven gewoon open. Tweede, als daar iets uitkomt, wat wij op korte termijn kunnen oplossen, dan zullen we absoluut niet nalaten om dat te doen. Als er laaghangend fruit is dan zullen we dat blijven plukken, want dat past ook bij de werkwijze die de gebiedsteams inmiddels gewoon is geworden. Als derde zeg ik u ... Er waren ook nog wat vragen, onder andere van de heer Sietsma en ook bij de heer Koks, over het bewonersconvenant. Dat blijft gewoon van kracht totdat er een alternatief is vastgesteld. Ik hoop dus dat ik u met deze toezeggingen tegemoet kan komen. De motie op zich zelf vraagt – je zou kunnen zeggen, zoals de heer Loopstra dat ook zei – een nieuw traject met min of meer andere spelers, met een iets andere agenda en ook met een andere terugkoppelingscyclus en dat zou ik onverstandig vinden. Ik zou de motie dus willen ontraden, maar ik hoop de heer Koks, met mijn toezegging nog een keer te verhelderen, van dienst te zijn geweest. Voorzitter, ik denk dat ik hetzelfde kan zeggen over de motie van de VVD en Student en Stad. Wat ik bij de indieners hoor, is de zorg dat als je iets gaat overdragen als gemeenteraad dan moet je dat niet licht doen, maar dan moet je zeker weten dat ook een aantal democratische waarborgen daar goed in zijn vertegenwoordigd. Voorzitter, laat mij zeggen dat dat in de kern ligt van de aanpak die het college voorstelt. Juist om dit nu op te halen en juist dat we alleen maar in totale bewustzijn, juist met die principes die mevrouw Jacobs en ook de heer Bosch hier aan de dag leggen, dat die daar ook geborgd in moeten zijn. Wat mij betreft, Voorzitter, is deze motie volledig in lijn met de aanpak die het college voorstelt. Ik zou in een ander gremium kunnen zeggen dat ik de motie zou willen overnemen, maar dat doen we volgens mij hier niet. Dan hebben we volgens mij de afspraak dat moties die niet nodig zijn dat we die ontraden, dus dat zal ik dan doen, maar ik hoop wel de indieners gerust te stellen dat dat, waar zij zich zorgen over maken, binnen dit voorstel goed geborgd is.

00:51:07

Voorzitter: Dank u wel, wethouder De Rook. Eerst mevrouw Jacobs.

00:51:10

Mevrouw Jacobs: Meneer De Rook. ik heb een collegelid ook wel eens horen zeggen dat het zo een leuk steuntje in de rug is, een motie die u eigenlijk al uitvoert. Goed, ik ben in ieder geval blij met het feit dat u zegt dat u oog heeft voor datgeen waar wij ons zorgen over maken en dat u dat meeneemt.

00:51:23

De heer De Rook: Voorzitter, ik zeg u alleen, of u deze motie aanneemt of niet, dat het geen verschil zal maken voor de uitvoering. Dan is het, volgens mij, aan uw raad zelf welke conclusies u daar vervolgens aan verbindt.

00:51:33

Voorzitter: Dan de heer Koks.

00:51:35

De heer Koks: Ja, Voorzitter, het heldere antwoord van de wethouder, die in wezen zegt: als bewonersorganisaties momenteel met knelpunten zitten dan staat de deur open bij wijze van spreken. Er zijn echter ook hardnekkige knelpunten, bijvoorbeeld die signalering over die kleilaag waar bewonersorganisaties tegenaan lopen in het ambtenarenapparaat. Dat is niet iets wat je zomaar op een achternamiddag oplost. Daar is politiek inzet voor nodig. Onze SP-fractie wil dat ook aan dat soort kwesties, dus de wat zwaardere kwesties, de komende tijd wordt gewerkt. Dat is wat meer dan een lichte kwestie.

00:52:12

De heer De Rook: Meneer de Voorzitter, meneer Koks noemt nog wat anders en dat is ook wat we in deze aanpak hebben benadrukt. Het is niet alleen maar wat je onderling regelt, maar ook bijvoorbeeld de houding en het gedrag in de tussentijd. Een voorstel is natuurlijk onderwerp van continue aandacht in onze organisatie. Ik zeg daar ook wel bij, er is ook een keerzijde aan wat de heer de heer Koks hiervan zegt, maar hij heeft daarin een punt. Dat is een opdracht van onze gemeentelijke organisatie en dat blijft – ik zou bijna zeggen – elke dag 'werk aan de winkel' en daar moet deze aanpak zeer zeker niet op wachten. Ik zeg u daar ook bij, dat u niet de verwachting moet hebben dat als de gemeenteraad of het college zegt: "Die cultuur moet vanaf één juli anders zijn" dat dat ook op die manier werkt. Dat is echt een traject, misschien wel van jaren. Ik ben het echter helemaal met de heer Koks eens dat moet niet een aantal jaren wachten, totdat wij een duidelijke opdracht hebben van de wijk om daaraan te werken. Dat begint hier nu al. Ik hoop dat wij ook hebben laten zien dat dat ook echt de afgelopen jaren al stappen heeft gezet. Meneer Koks heeft gelijk, Voorzitter, daar zullen wij elke dag op moeten blijven inzetten, ook in de looptijd van dit proces.

00:53:22

Voorzitter: De heer Sietsma dan nog kort.

00:53:26

De heer Sietsma: Voorzitter, ik wil mijn stemverklaring geven, daar ben ik wel aan toe.

00:53:31

Voorzitter: Gaat uw gang. Wij waren daar ook ongeveer.

00:53:35

De heer Sietsma: Ja, dat dacht ik al. Ik kreeg net namelijk niet meer de gelegenheid om iets te zeggen over de moties van de SP. Voorzitter, heel mooi dat de SP het contact tussen raadsleden en bewonersorganisaties tot stand bracht en mooi dat de knelpunten op een rijtje zijn gezet, maar we zien dat toch vooral als knelpunten in de uitvoering van het bewonersconvenant. De toezegging van de wethouder dat hij dat convenant zal naleven, is wat ons betreft voldoende, dus wij zullen die motie niet steunen. De motie over de communicatie met inwoners en het onderzoek van de rekenkamer dat moeten wij toch kwalificeren als een typische SP-motie; ik signaleer een probleem – wat ik overigens best zie namelijk klachten over de participatie – ik sla het plat tot één kwestie, namelijk communicatie en vraag om een onderzoek. Wij vinden dat te plat en te kort door de bocht. Ik ga graag met de heer Koks eens praten met de rekenkamer over de mogelijkheden hier onderzoek naar te doen, maar ik denk dat er veel meer aspecten spelen. Deze motie vinden wij dus te plat en gaan we niet steunen.

00:54:40

Voorzitter: Dank u wel. Zijn er dan anderen nog die een stemverklaring zouden willen? 100% Groningen, de heer Moerkerk.

00:54:47

De heer Moerkerk: Dank u, Voorzitter. Het eerste voorstel van de SP willen we graag steunen, omdat we het raadsvoorstel wel goed vinden, maar de motie het een klein beetje een duwtje extra zou kunnen geven om het in de goede richting te leiden. De tweede motie hebben we wat meer moeite mee, omdat het inzet van de rekenkamer verlangt en we liever zien dat de rekenkamer zich wat meer buigt over issues die met het huidige beleid te maken hebben. We zouden kijken naar armoedekwesties in de stad, dus we willen de tijd van de rekenkamer liever reserveren voor dat soort issues. Tenslotte, op de derde motie zullen we tegenstemmen.

00:55:20

Voorzitter: Dan gaan we naar de heer Sijbolts van de Stadspartij.

00:55:24

De heer Sijbolts: Ja, dank u wel, Voorzitter. De moties van de SP staan wij op – ook richting de heer Sietsma die mij indirect een ... Oh, sorry, ik ben bezig met een stemverklaring – dus die steunen wij. De motie van de VVD, Student en Stad en de Partij voor de Dieren zullen wij niet steunen. Dan, Voorzitter, namens de heer Van Kesteren van de PVV kan ik u mededelen dat de PVV dit weer zo een project voor de Bühne vindt. In werkelijkheid is van echte burgerparticipatie niet of nauwelijks sprake en de Ombudsman maken overuren. Veel van onze inwoners starten juridische procedures tegen de gemeente, omdat ze niet serieus worden genomen en wat dat voor het stemgedrag van de PVV-fractie betekent zal vanavond blijken tijdens de stemming. Dank u.

00:56:11

Voorzitter: Dank u wel. Anderen nog? Ik zie nog een handje van de heer Van Zoelen van de Partij voor de Dieren.

00:56:19

De heer Van Zoelen: Ja, dank Voorzitter. Ja, nog een kleine reactie op het antwoord van de heer De Rook: wij waren mede-indieners van deze motie.

00:56:26

Voorzitter: U kunt nu een stemverklaring doen en geen reacties meer. Dat gaat niet. Anderen nog een stemverklaring? Mevrouw Jacobs van de VVD.

00:56:42

Mevrouw Jacobs: De fractie van de VVD zal tegen de motie stemmen 'Doen wat nu kan', omdat ik me in deze wel een beetje kan vinden in de strekking van wat GroenLinks heeft gezegd, dus daar zou ik bij aan willen sluiten. Bij de motie 'Een goed communicatief begin is het halve werk' zullen wij ook tegenstemmen, omdat wij vinden dat de rekenkamer een apart proces heeft, waarbij ze komen tot de keuze waarnaar ze onderzoek doen en dat proces moeten wij niet verstoren met een motie, wat mijn fractie betreft.

00:57:14

Voorzitter: Dank u wel. De heer Bosch, Student en Stad.

00:57:19

De heer Bosch: Ja, een stemverklaring over de overige moties. Wat betreft de rekenkamer motie sluit me aan bij de woorden van zojuist de VVD en meerdere fracties. Wat betreft de moties van de SP kan ik me wel vinden in de woorden van de wethouder dat het fijn is dat we dat al gaan doen, maar dat we het proces wat er nu loopt niet moeten gaan onderbreken.

00:57:38

Voorzitter: Dank u wel. Anderen nog? Dat is niet het geval.

5d. Krediet opwaardering en herinrichting entreehal Oosterpoort (raadsvoorstel 17-2-2021)

00:57:44

Voorzitter: Dan kunnen we door naar het volgende agenda-onderwerp dat is 5d Krediet opwaardering en herinrichting entreehal Oosterpoort, een raadsvoorstel van 17 februari jongstleden. Met een motie daarover ingediend door de SP en 100%. Mag ik de SP het woord geven daarover?

00:58:02

Mevrouw Wobma: Ja, dank u, Voorzitter. Wij dienen deze motie in samen met 100%. Vorige week in de meningsvormende sessie is daar al heel veel over gezegd. Zoals wij het zien, er kan van alles aangedragen worden om de entreehal en het horecaconcept te pimpen, maar voor ons is het heel simpel – zoals de motie ook al aangeeft – we zitten middenin een crisis met ongewis einde. Het is nu niet het moment om niet-noodzakelijke uitgaven enkel voor verfraaiing te doen, terwijl er vele makers en kleine instellingen het zo moeilijk hebben. Wat ons betreft is het alle hens aan dek, dus vandaar deze motie.

00:58:47

Voorzitter: De heer Sijbolts van de Stadspartij.

00:58:49

De heer Sijbolts: Dank u, Voorzitter. Een vraag aan de SP. Op zich kunnen wij ons wel vinden in de overwegingen, alleen is het nu natuurlijk wel zo dat De Oosterpoort nog tien jaar moet blijven bestaan en dit uit het meerjarenonderhoudsplan komt. Het potje wat er voor bedoeld is, wordt er dus voor aangewend. Vindt u niet dat dat ook moet gebeuren, omdat De Oosterpoort nog tien jaar door moet gaan?

00:59:14

Voorzitter: Mevrouw Wobma.

00:59:17

Mevrouw Wobma: Ja, dank u. De heer Sijbolts noemt het woord 'onderhoud', maar dit gaat in de eerste plaats niet over onderhoud, maar echt over een verfraaiing en nieuwe foodconcepten en dat is wat ons betreft echt niet aan de orde nu. Wat onderhoud betreft, wij hebben in de motie -

00:59:40

Voorzitter: Deze discussie hebben we vorige week ook gevoerd hier. Ik heb mevrouw van Doesen die nog een vraag heeft over de motie, neem ik aan.

00:59:47

Mevrouw Wobma: Ik wou even toelichten dat wij punt 1 alleen maar van het voorstel afgevoerd willen hebben. Punt 2, wat over onderhoud van de tegelvloer gaat, kan wat ons betreft doorgaan.

01:00:04

Voorzitter: U had een vraag van mevrouw Van Doesen over de motie, neem ik aan. Mevrouw Van Doesen.

01:00:12

Voorzitter: De heer Bosch dan.

01:00:16

De heer Bosch: Ja, Voorzitter, ik ken de SP als een partij die juist ook zegt 'investeren uit de crisis', dus moet je niet beide doen? Moet je niet én deze nieuwe investering – nu, investering zou je het misschien niet eens kunnen noemen – maar deze uitgaven kunnen doen om De Oosterpoort mooi open te houden voor de komende tien jaar én ook de kleine ondernemers moeten ondersteunen, zoals we nu ook doen in de gemeente.

01:00:37

Voorzitter: Mevrouw Wobma.

01:00:39

Mevrouw Wobma: Wat ons betreft is er nu niet sprake van én én. Er moet inderdaad geïnvesteerd worden, maar waar investeer je in? Zoals ik al zei, het gaat niet om onderhoud, maar om een geheel nieuw concept. Zoals een spreker vorige week ook al zei, er gaat niemand meer of minder De Oosterpoort bezoeken of er nu wel of niet een nieuwe kassabalie staat. Wat ons betreft, zitten we in die hoek te praten.

01:01:07

Voorzitter: Ik zie nog handen van de heer Van Zoelen en van de heer Sietsma. Volgens mij zijn dat nog oude handen van hiervoor, ja. Anderen nog? De heer Sijbolts van de Stadspartij. Gaat uw gang.

01:01:20

De heer Sijbolts: Ja, dank u, Voorzitter. Nog een vraag aan de SP-fractie: als wij uw motie dan wel amendement zouden steunen, is er dan ook de zekerheid dat het geld wat u wilt bestemmen voor amateurkunstenaars en podia ... Kan dat wel? Volgens mij kan dat namelijk niet.

01:01:37

Voorzitter: Mevrouw Wobma.

01:01:41

Mevrouw Wobma: Dank u, Voorzitter. Ja, dat is een budget technische kwestie. Ik kan me voorstellen dat het naar de algemene middelen gaat en dat het dan van daaruit besteed kan worden, maar dat laat ik verder aan de wethouder en het college.

01:01:59

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar die desbetreffende wethouder toe. Wethouder De Rook.

01:02:06

De heer De Rook: Ja, Voorzitter, dank u wel. Ik denk op zich dat het ook heel goed is dat de raad kritisch meekijkt met dit soort investeringen. We hebben het hier ook nadrukkelijk gehad over de toekomst van De Oosterpoort, waarbij we – volgens mij – met uw raad hebben afgesproken dat De Oosterpoort – vanaf toen – nog tien jaar op de huidige plek zal blijven en dat we in de tussentijd een balans proberen te vinden, waarbij we nog wel investeren in het aantrekkelijk blijven van De Oosterpoort op deze plek, zonder dat dat vanuit de gemeente extra geld kost. Als er wordt geïnvesteerd dat dat met een afschrijvingstermijn is van maximaal tien jaar om desinvesteringen op de huidige locatie te voorkomen. Voorzitter, het proberen te behouden van de kwaliteit daar en af en toe is – ook als je de ontwikkelingen in Nederland ziet – het behouden van kwaliteit, niet alleen maar niets doet, maar ook af en toe iets wel doen of investeren in de kwaliteit van de huidige locatie, op een manier die gedekt kan worden binnen wat deze raad al beschikbaar heeft gesteld en dat is volgens mij één op één wat met uw raad is afgesproken. Daarom denk ik ook dat dit voorstel de steun van uw raad verdient en daarmee de motie ontraden zou moeten worden. In reactie op wat mevrouw Wobma heeft aangedragen, zij zegt: er is nu crisis, dus nu zou je het niet moeten doen. Echter, Voorzitter, je moet – dat heb ik geprobeerd vorige week ook te zeggen – het juist nu wel doen, want nu is de uitzonderlijke omstandigheid dat er een aantal maanden geen programma is in De Oosterpoort, dus dit is het geschikte moment om juist nu te gaan verbouwen. Op een ander moment zal dit altijd door huidige programmering heen moeten gaan en dat is denk ik onverstandig. Het feit dat er nu ook heel veel andere mensen het lastig hebben – daar hebben we het denk ik bij het volgende agendapunt over – maar dat soort emoties zouden volgens mij niet een rol moeten spelen bij het kiezen voor een investering die hier nu voorligt. Volgens mij moeten we daar juist het verstand bij laten zegen vieren, dus Voorzitter, ik zou de motie willen ontraden.

01:03:58

Voorzitter: U heeft nog een vraag van de heer Moerkerk.

01:04:00

De heer Moerkerk: Ja, dank u, Voorzitter. Wethouder, kunt u misschien horecaondernemers in de stad uitleggen dat u een nieuw restaurant gaat bouwen in één van onze gebouwen? Het is toch wel een beetje -

01:04:10

Voorzitter: Het is handig, als u via de voorzitter praat, meneer Moerkerk.

01:04:12

De heer Moerkerk: Sorry, Voorzitter. Ik zou graag van de wethouder willen weten op welke wijze hij ziet dat wij ongeveer 3 ton publieke middelen investeren in een nieuw restaurant, terwijl de meeste horecaondernemers ook in de buurt van De Oosterpoort op sterven na dood zijn.

01:04:26

Voorzitter: Wethouder De Rook.

01:04:28

De heer De Rook: Ja, Voorzitter, het college ziet natuurlijk ook heel dat er heel veel horecaondernemers zijn die het nu heel lastig hebben, maar dat komt met name doordat er

nu geen bezoek mag komen. Dat is de reden dat zij het heel lastig hebben. Straks, als we weer zijn opgestart, dan verwacht het college dat er heel veel animo zal zijn, ook richting de horeca. Echter Voorzitter, ook het uitgangspunt waarbij wij zeggen: wij kiezen er in deze gemeente niet voor dat wij bij dit soort type voorzieningen de publieke lasten publiek dragen, terwijl de private winsten privaat worden geboekt. U heeft deze motie samen met mevrouw Wobma van de SP ingediend, maar dat idee al: het geld moet buiten worden verdiend en de gemeente moet binnen de rekening betalen. Ja, dat zouden partijgenoten van mevrouw Wobma bijna als een neoliberal uitgangspunt zien. We proberen er juist voor te zorgen dat wij bij dit soort publieke voorzieningen ook de kosten iets kunnen verminderen, om ervoor te zorgen dat mensen die dat bezoeken ook daar hun geld uitgeven en dat niet bijvoorbeeld ergens anders doen. Dat staat echter los van de problemen die de horecaondernemers hebben. Dat zijn volgens mij twee kwesties die misschien gezien de emotie van nu heel erg verbonden lijken. Ik verwacht van uw raad ook enige afstand om ernaar te kijken en te zien: ja, dit is ook op de lange termijn – want daar is deze investering voor bedoeld – echt een verstandige keuze om dit op deze manier te doen.

01:05:39

Voorzitter: Dank u wel, wethouder De Rook. Ik kijk nog even naar mevrouw Wobma of zij nog zou willen reageren.

01:05:46

Mevrouw Wobma: Ja, dank u wel, Voorzitter. Ja, ik proef toch nog altijd uit de woorden van de wethouder dat het gaat, alsof de crisis straks voorbij is en alles gaat weer als voorheen. Volgens mij is dat een hele ongewisse toekomst. Dat is één. Wat betreft het moment dat het nú juist moet gebeuren, omdat er geen bezoekers zijn in De Oosterpoort. Ja, dat is een technische kwestie en daar valt best wel wat voor te zeggen, maar we hebben natuurlijk ook te maken met het sentiment in de samenleving. Er zijn heel veel mensen, ook in de gemeente, die zeggen: moet dat nu? Dat lijkt me ook iets om mee te nemen. Verder wat betreft het geld verdienen van de horeca. Daar zijn wij natuurlijk helemaal geen tegenstander van dat dat in De Oosterpoort gebeurt. Het gaat er alleen wel om dat er allerlei hippe concepten binnengehaald moeten worden, terwijl bezoekers die daar komen gaan ook heus hun biertje daar wel drinken en een hapje eten. Daarin zien wij weer een beetje het meelopen in allerlei hip gedoe, wat bovendien ook al weer achterhaald is -

01:07:02

Voorzitter: Dat heeft u al een aantal keer herhaald. Dat heeft u ook vorige week al herhaald en vandaag ook al een aantal keer.

01:07:07

Mevrouw Wobma: Oh, ja?

01:07:07

Voorzitter: Het ging om -

01:07:09

Mevrouw Wobma: Oké, maar -

01:07:09

Voorzitter: Het ging om een reactie op het college. Daar vroeg ik u naar.

01:07:15

Mevrouw Wobma: Ja, volgens mij gaf ik die, maar ... Helaas, met deze toezegging kunnen wij niet met het voorstel instemmen.

01:07:29

Voorzitter: U heeft nog een vraag voor de wethouder?

01:07:31

De heer Sijbolts: Ja, klopt, Voorzitter.

01:07:32

Voorzitter: De heer Sijbolts.

01:07:34

De heer Sijbolts: Toevallig zit dan ook meteen de wethouder Financiën aan tafel. Is het überhaupt mogelijk wat deze motie vraagt om het geld aan te wenden voor kunst en culturele instellingen?

01:07:44

De heer De Rook: Ja, Voorzitter, als de raad dat graag wil dan zou dat natuurlijk kunnen. Echter, wat er dan per saldo gebeurt, is dat het onderhoud van De Oosterpoort –waar we vorig jaar van hebben gezegd, we willen dat op peil houden – wordt uitgekleeft, als deze investering er niet tegenover staat. Het technische antwoord is: ja, dat kan wel. Dat geld kan ook anders worden aangewend, maar dat betekent wel dat de raad dan ook zal kiezen voor een uitkleding van De Oosterpoort in de komende tien jaar.

01:08:07

Voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik nog even rond of er nog stemverklaringen zijn. De VVD, de heer Boter.

01:08:14

De heer Boter: Dank u wel, meneer de voorzitter. Het sentiment waar mevrouw Wobma van de SP het over heeft kunnen wij ons goed voorstellen. Zeker met het punt wat zometeen op de agenda staat, lijkt het toch mooi om dat met elkaar te *verknuppen*, maar – ach, het is zo leuk om te zeggen – voor het overige zijn wij tegen deze motie en sluiten wij ons aan bij de woorden die de wethouder hier al over gesproken heeft.

01:08:33

Voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Meide van de Partij van de Arbeid.

01:08:37

De heer Van der Meide: Ik hoop dat ik geluid heb.

01:08:39

Voorzitter: Ja, hoor.

01:08:40

De heer Van der Meide: Oké, prima. Wij vinden deze investering juist nu wel een noodzakelijke investering, zeker vanwege corona. Bovendien hoorden wij dat de investering terugverdiend kan worden. Ondernemen is vooruitzien dat zou elke horecaondernemer moeten weten. De bijdrage is bovendien al gereserveerd voor De Oosterpoort, dus het betreft geen extra krediet. Het moment is inderdaad beroerd – zou je denken – maar het

geeft juist aan dat het college behoorlijk transparant is om juist ook op dit moment dit voorstel in te kunnen dienen. Dank u wel.

01:09:10

Voorzitter: Dank u wel. Meneer Sijbolts.

01:09:15

De heer Sijbolts: Dank u, Voorzitter. Wij zijn het op zich eens – maar dat heb ik al gezegd – met de overwegingen in de motie en ook eens met dat we kritisch moeten kijken op welke manier door de gemeente gesubsidieerde instellingen commerciële activiteiten mogen ontplooiën. Daar zullen wij ook kritisch op letten bij de eventuele nieuwbouw van De Oosterpoort en andere instellingen. Wij vinden wel dat het onderhoudsniveau van De Oosterpoort voor de komende tien jaar op peil moet blijven, dus wij zullen de motie uiteindelijk niet steunen.

01:09:40

Voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Brandsema van de ChristenUnie.

01:09:45

De heer Brandsema: Ja, dank u wel, Voorzitter. Ja, wij zijn ook voor dat de komende tien jaar De Oosterpoort nog wel goed in bedrijf blijft, maar we vinden ook dat je daar wel kritisch naar moet kijken. Met de beantwoording van de wethouder kunnen wij dat volgen en we zullen dan ook deze motie niet steunen.

01:10:04

Voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog anderen die hier nog iets over willen zeggen? Ja, de heer Pechler.

01:10:12

De heer Pechler: Ja, dank, Voorzitter. Ik kan me aansluiten bij de stemverklaring van de heer Brandsema.

01:10:15

Voorzitter: Dank u wel, waarmee we volgens mij dit agendapunt kunnen afsluiten.

5e. Sociaal steunpakket cultuur (raadsvoorstel 10-2-2021)

01:10:25

Voorzitter: Dan gaan wij naar 5e Sociaal steunpakket cultuur, een raadsvoorstel van 10 februari. Motie nummer zeven (M 7) ingediend door 100 procent en de SP: 'Sociaal steunpakket cultuur'. Ik neem aan dat ik het woord mag geven aan de heer Moerkerk van 100%.

01:10:41

De heer Moerkerk: Dank u wel, Voorzitter. Ja, mijn fractie is blij dat het Rijk 3,6 miljoen euro ter beschikking heeft gesteld, wat we kunnen verdelen over de culturele sector in de breedste zin van het woord. Deze motie is bedoeld om het accent van steun te verleggen. We vinden dat de grotere instellingen een wat meer taakstellende opdracht kunnen krijgen en te doen wat mijn motie voorstelt en intern zullen moeten gaan zoeken naar oplossingen en middelen. Daar valt wat te schuiven. Daar valt nog wat te doen. Er valt wat te bezuinigen. Er kunnen wat dingen anders geprioriteerd worden. De vraag is of er bij een individuele

kunstenaars of een klein gezelschap überhaupt iets te schuiven valt, omdat er helemaal niets is, laat staan dat je kan schuiven of bezuinigen. Het is een heel simpel voorstel. We zien ook in andere steden, bijvoorbeeld in Eindhoven, dat 80 tot 90 procent van het beschikbare budget rechtstreeks naar makers gaat, zonder bemoeienis van podia daartussen. In Eindhoven is dat onder andere het geval. Ik dacht: laten we de verhouding omleggen niet twee derde naar de grotere instellingen, maar twee derde rechtstreeks naar de makers en één derde naar de voorzieningen.

01:11:53

De heer Moerkerk: U heeft een vraag van mevrouw Van Doesen.

01:11:55

Mevrouw Van Doesen: Dank u wel, Voorzitter. Ja, ik zou de indiener graag willen vragen – nadat hij inderdaad erkend heeft dat er een gat in de begroting wordt geslagen, omdat grote podia dus op kosten van de gemeente hun verlies gedekt moeten hebben – aan welke bezuinigingen en verschuivingen had u gedacht binnen de begroting, om die verliezen weer goed te maken?

01:12:17

De heer Moerkerk: Ik weet bijna zes ton al, namelijk het vorige agendapunt.

01:12:23

Mevrouw Van Doesen: Dat had u toch aan de kunstenaars gegeven?

01:12:26

De heer Moerkerk: Nee, dit gaat over die entree van de hal. Je kan ook die zes ton gebruiken om dat gat te vullen dan zijn we al een heel eind.

01:12:34

Mevrouw Van Doesen: Dan zijn we er nog niet, dus ik ben wel heel erg benieuwd wat er dan nog meer voor bezuinigingen zijn.

01:12:40

De heer Moerkerk: Ik zit niet op de op de stoel van het management van De Oostpoort en andere voorzieningen, maar ik kan me voorstellen dat als ik me daar grondig in zou verdiepen dat er nog wel wat gevonden kan worden en dat er nog wat geschoven kan worden in prioriteiten, uitgaven en *mensjes*.

01:12:56

Mevrouw Van Doesen: Voorzitter, dit is wel een vaag antwoord. Wij zullen deze motie ook niet steunen.

01:13:02

Voorzitter: We waren nog niet bij stemverklaringen, maar -

01:13:06

Mevrouw Van Doesen: Nee, maar dan heb ik het meteen gezegd.

01:13:09

Voorzitter: U versnelt het proces. Ik denk dat dat op zich prima is. Zijn er anderen nog die hier over het woord zouden willen hebben? De heer Bosch van Student en Stad. Ja, een vraag aan de heer Moerkerk?

01:13:22

De heer Bosch: Ja, ik had een vraag. U draait het om, u gaat van één derde naar twee derde, maar zit daar nog meer gedachte achter dan dat het gewoon precies andersom is? Zijn er meer argumenten die bijvoorbeeld laten zien dat dat dan een veel betere dekking zal zijn en een veel betere verdeling? Of is het een makkelijke verschuiving van cijfers?

01:13:43

Voorzitter: De heer Moerkerk.

01:13:45

De heer Moerkerk: Het is een redelijk arbitraire verdeling, maar dat was het voorstel, zoals het nu door het college is voorgelegd ook. Daar vind ik ook niet een hele grondige onderbouwing waarom per se een bepaald bedrag naar De Oosterpoort moet of naar het Forum. Er staat: dat is het tekort, dus dat is het. Dat vind ik ook wel wat kort door de bocht en dat is ook redelijk arbitrair, dus ik denk dat we veel dieper in de materie moeten – dat blijkt ook uit vorige vragen – om heel exact te kunnen zeggen: waarom moet er zoveel naar De Oosterpoort en zoveel naar andere instellingen. Die vrijheid laat deze motie ook aan het college. Deze verschuiving impliceert niet dat we gaan dicteren aan het college, hoe ze het aan de makers moet geven en aan welke makers. Dat staat duidelijk in de motie. Als het dus twee derde en één derde wordt, dan kan het college zelf zoeken hoe ze die tweede derde rechtstreeks bij de makers en andere culturele ondernemers brengt.

01:14:41

Voorzitter: Dank u wel, heer Moerkerk. Dan ga ik naar mevrouw Wobma, mede-indiener van deze motie.

01:14:47

Mevrouw Wobma: Inderdaad, dank u, Voorzitter. Wij dienen deze motie mede in en ons lijkt het op zo een hele mooie dag als vandaag, een heel mooi idee om de kleine instellingen en de makers meer te helpen dan dit voorstel aangeeft. Zoals enkele grotere culturele instellingen vorige week ook al uit eigen beweging hebben laten zien, door zelf uit solidariteit een steunfonds op te zetten en zo ook het geroemde bruisende culturele karakter van Groningen ook bruisend te houden. Verder sluit ik mij uiteraard aan bij mijn mede-indiener.

01:15:23

Voorzitter: Dank u wel. Zijn er dan nog anderen die hierover het woord willen voeren? Dat lijkt niet het geval. Dan gaan we naar het college, wethouder De Rook.

01:15:34

De heer De Rook: Ja, Voorzitter, dank. Eerlijkheid gebiedt te zeggen dat het college ook het – we hebben het er weer over – sentiment van de indieners van deze motie goed kan volgen. Je wil natuurlijk het liefste recht doen aan wat er in de sector gebeurt en dan voelt het zo dat ... Dit soort grote bedragen naar grotere instellingen dat voelt dan een beetje uit het lood, dus ik kan me in die zin de inzet van de indieners ook wel voorstellen. Er zit echter natuurlijk wel wat achter. Groningen heeft een groot cultureel aanbod, echt een bovenregionaal voorzieningenniveau en, Voorzitter, dat soort voorzieningen kosten geld. Die kosten ook veel geld, zeker als je ervoor wil zorgen dat ook de toegankelijkheid in dat soort instellingen is gewaardeerd. Ja, dan kun je minder gebruik maken van private inkomsten en

vraagt het iets meer aan de publieke kant. Dat betekent dus ook dat als dat soort instellingen, die echt voor de hele regio functioneren, een probleem hebben dat het dan ook veel geld vraagt om die te helpen. Relatief dus veel meer dan een aantal van de kleinere instellingen in onze cultuurnota. Voorzitter, deze steunbedragen zijn niet uit de lucht gegrepen, want die zijn gebaseerd op wat deze instellingen echt specifiek door corona dit jaar aan verliezen schrijven. Er zitten echter wel twee uitgangspunten onder en die zijn misschien wel goed, om nog even te benadrukken. Voorzitter, toen ik nog wethouder Sport was toen hebben wij het meest succesvolle jaar in de exploitatie van De Papiermolen ooit geboekt en dat was omdat het dicht was. Dat geldt voor meer publieke instellingen. De goedkoopste publieke instelling is een publieke instelling die dicht is, gewoon gesloten is, dan kost het eigenlijk het minste geld. Als je wil dat die publieke instellingen ook iets doen voor het publiek dan kost dat meer geld. Wat zit er dus achter deze berekening voor bijvoorbeeld het Museum, maar ook voor het Forum en de Oosterpoort is dat zij ook, als straks de coronamaatregelen iets worden versoepeld, weer kunnen gaan programmeren. Dat ze niet bij elke voorstelling zich hoeven af te vragen, kunnen we hier geld mee verdienen, maar dat 'du moment' dat het weer kan er weer programma komt voor Groningers om van te genieten. Dat kost geld. Dat is dus een uitgangspunt dat hier onder zit. Het andere uitgangspunt, dat hier ook onder zit en dat heeft u ook in andere delen van Nederland gezien, is dat grotere culturele instellingen echt substantieel hun personeel gedwongen moesten ontslaan. We hebben daarvan gezegd binnen de gemeente dat vinden wij een onwenselijke ontwikkeling; we willen niet dat in deze tijdelijkheid nu mensen op wie wij al jarenlang leunen en ook waarschijnlijk de komende jaren weer op leunen dat die nu door deze crisis hun baan moeten gaan verliezen. We hebben dus ook tegen De Oosterpoort onder andere gezegd: wij vinden het onwenselijk dat jullie nu, zoals andere instellingen in het land wel doen, nu al grote delen van je vaste personeel gaan ontslaan. Voorzitter, deze twee uitgangspunten zijn natuurlijk wel cruciaal. Op het moment dat de raad zegt: ja, we vinden die uitgangspunten waardeloos. Als de raad zegt, die instellingen mogen ook wel dicht een paar maanden of wij vinden het ook helemaal niet erg dat die instellingen misschien wat mensen gaan ontslaan ... Ja, voorzitter dan kunt u deze motie inderdaad aannemen, want dat is het gevolg daarvan. Dat is denk ik een keuze die de raad daarin zelf heeft. Als deze motie zou worden aangenomen, dan gaat het bedrag naar de grote instellingen voor de helft en dan weet ik niet – dat heb ik natuurlijk ook nog niet exact doorgerekend – maar dan kan het maar zo zijn dat we juist deze twee uitgangspunten als eerste moeten laten varen. Als de raad dat wil dan kunnen ze de motie steunen, maar het college lijkt dat onverstandig en daarom zullen wij deze motie onraden.

01:18:42

Voorzitter: U heeft in ieder geval een vraag van mevrouw Wobma.

01:18:49

Mevrouw Wobma: Dank u, Voorzitter. Ja, ik zou wat het laatste betreft dan toch heel graag wel een onderbouwing willen zien van waar het geld aan besteed gaat worden en of dat ook echt inderdaad zo is dat er dan personeel ontslagen moet worden. Dat vind ik wel een heel drastisch uitgangspunt. Bovendien – dat is een vraag – zijn daar niet al regelingen voor? Maken de instellingen daar niet gebruik van voor het betalen van personeel? Het tweede is – wat had ik voor vraag – hoe de wethouder aankijkt tegen het initiatief van de andere wat

grotere instellingen, die eind vorige week hebben gezegd: wij richten zelf een steunfonds op, want wij vinden dat er best wel veel geld naar de grote instellingen gaat en wij zien de onderkant, die nodig is om de bovenkant te voeden, verpieteren. Hoe kijkt u daartegenaan?

01:19:44

De heer De Rook: Voorzitter, dat eerste: ja, ik heb natuurlijk nog niet voor u die berekening over wat uw voorstelt – wat ik vanmiddag pas heb gezien – wat dat precies in de praktijk allemaal gaat betekenen. We weten dat wel van het voorstel dat wij als college hebben gedaan, want dat is wat ik u zei: de schade door de coronacrisis met deze twee uitgangspunten daarbij in acht genomen. Als u nu zegt, wat doen we als we de helft krijgen dat kan ik u niet beantwoorden, maar ik zou dit aan u terug willen vragen, want u stelt het voor. Als u dat niet weet dan denk ik dat dat nog een aanvullend argument is voor uw raad om die motie niet te steunen. Voorzitter, dan het tweede punt. Ik ben blij dat mevrouw Wobma mij die gelegenheid nog even geeft. Het voorstel vanuit de cultuurpartners is niet een soort reactie op ons pakket. Dit staat ook in het document genoemd en dit is in afstemming daarmee. Wat ik vorige week heb geprobeerd te zeggen, is dat dit pakket dat het college nu voorstelt past in het hele palet aan maatregelen die worden genomen. Ook dat nu door de cultuurpartners bekend wordt gemaakt, want dit was een product van het overleg wat we eerder met hen hebben gehad. Wij hebben tegen hen gezegd: goh, welke mogelijkheden zien jullie om je verantwoordelijkheid voor makers te nemen? Dit is de manier, waarop zij daar –dat denk ik ook echt – op een indrukwekkende manier invulling aan hebben gegeven. Mevrouw Wobma zegt: ja, dat deden ze, omdat ze zeiden er gaat veel geld naar grote instellingen. Dat was volgens mij helemaal de grondslag niet daarvoor. We hebben met hen overleg gehad en daarbij hebben zij zelf aangekaart, wij zien dat er heel veel nood in die sector is. Zij gaan dit nu doen. We gaan kijken hoe dat loket gaat lopen. Dat loket gaat eind deze week open en ik heb u ook al gezegd – op uw vraag van de heer De Haan van het CDA – dat mochten we nu zien dat dat ontzettend hard gaat lopen dan hebben wij gelukkig ook nog in de middelen van vorig jaar nog mogelijkheden om te kijken of we dat samen met de provincie bijvoorbeeld nog zouden kunnen aanvullen. Echter, dat geldt voor alle regelingen in principe; kijken waar de sector nu behoefte aan heeft en dat wij kunnen inspelen daar, waar de sector dat straks het meest nodig heeft.

01:21:32

Voorzitter: Ik dank u wel. Daarmee zijn wij aan het einde gekomen van de conformstukken en de moties die daarop zijn of misschien niet worden ingediend vanavond. Dat zullen we vanavond weten. In ieder geval denk ik dat het verstandig is om nu hier even de agenda op te knippen en de - De heer Sijbolts.

01:21:52

De heer Sijbolts: Ik zou nog een stemverklaring -

01:21:53

Voorzitter: Ja, de stemverklaringen kom ik nog even op. Ik wil nu even voorleggen ... eerst de stemverklaringen even doen? Goed, meneer Sijbolts.

01:22:02

De heer Sijbolts: Ja, dank u, Voorzitter. Ik had de motie eerlijk gezegd eerder nog niet gezien. Alleen ik vind de strekking van de motie en de overwegingen wel helder. Het gaat ook over

een breed aanbod van kunst en cultuur en de makers daarvan in Groningen in stand houden. Ja, er staat iets in dat verzoekpunt over het Groninger Forum en wij hebben altijd al voorzien dat het Groninger Forum op een bepaald moment de culturele sector zou leeg slurpen, dus wij zullen deze motie dan ook van harte steunen.

01:22:31

Voorzitter: Dan gaan we naar de heer Van der Meide van de Partij van de Arbeid.

01:22:35

De heer Van der Meide: Ja, dank u wel. Daar mag ik natuurlijk niet op reageren, helaas. Er wordt een tegenstelling gecreëerd in deze motie tussen makers en grote instellingen. De vorige keer hebben wij al duidelijk gemaakt en heeft de wethouder ook toegezegd dat hij er voor zal zorgen dat zoveel mogelijk van dit geld ook bij de kunstenaars terecht zal komen en daar zijn wij tevreden mee. Het is natuurlijk volkomen logisch dat de kosten bij de grote instellingen doorlopen, terwijl er totaal geen inkomsten zijn. Daarom vinden wij dit een goed uitgewerkt voorstel. Dank u wel.

01:23:03

Voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Van Hoorn van GroenLinks.

01:23:06

De heer Van Hoorn: Dank u wel, Voorzitter. Ik kan me sowieso aansluiten bij de stemverklaring van de heer Van der Meide. Daarop aanvullend, wilde ik ook stellen dat het voor mijn fractie ook heel lastig wordt om voor een motie stemmen, waarbij een gat van meer dan een miljoen wordt geslagen, zonder dat daar een dekking voor is. Dank u wel, Voorzitter.

01:23:24

Voorzitter: Dank u wel, meneer Van Hoorn. Zijn er dan nog anderen? De heer Bosch, Student en Stad.

01:23:29

De heer Bosch: Ja, Voorzitter, ook wij zullen de motie niet steunen. De uitwerkingen voor de grote instellingen, als deze motie aangenomen zou worden, zijn helemaal niet duidelijk.

01:23:39

Voorzitter: De heer Boter, VVD.

01:23:42

De heer Boter: Dank u wel. Uiteindelijk hebben we de keuze hier in de gemeente gemaakt om van veel culturele instellingen publieke instellingen te maken, maar daar moeten we het dan nu wel mee doen, ook al zouden wij mogelijk een andere/ neoliberale keuze maken. We blijven daarmee wel tegen deze motie op dit moment en gelet op het steunpakket, zoals dat nu voorligt.

01:24:00

Voorzitter: Dank u wel. Meneer Pechler van de Partij voor de Dieren.

01:24:03

De heer Pechler: Voorzitter, ik sluit me aan bij de stemverklaring van de heer Bosch van Student en Stad. Wij zijn tegen deze motie.

01:24:08

Voorzitter: Dank u wel. Daarmee denk ik dat we iedereen wel hebben gehad. Dan stel ik u voor om hier de agenda op te knippen en de pauze die we om half zeven hadden gepland, nu te laten ingaan. Echter, dat betekent ook dat ik u hier disciplinair om vijf voor zeven weer terug verwacht. Eet smakelijk!